

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium: Pensumliste NOLI103 / NOLI103-L – Den eldre litteraturen V2018

1. Litterære tekstar

Norrøn litteratur

Soga om Gisle Sursson, omsett av: LNU / Samlaget 2003. Finnes på nb.no:

<https://www.nb.no/items/2cf3b213253bac0a85e923389652f818?page=0&searchText>

Voluspå, i *Edda-dikt*. Oversatt av Ludvig Holm-Olsen, s. 16–29. Finnes på nb.no:

<https://www.nb.no/items/6a54b6544439f6127ed64c8304a85be9?page=19&searchText>

Soga om Margreta, utg. *Norrøne tekster i utval* (1994) s. 266–276.*

“Songen om to elskande” i *Strengleikar* eller Songbok. Omsett frå gamalnorsk av Henrik Rytter.

<https://www.nb.no/items/7c85319b7d8b9261bca1cf0e29d2ab79?page=121>

Frå “Gylvaginng” i *Snorre-Edda*.*

Frå *Soga om Olav den heilage* kap. 112–113, 188–190 og 233–234, utg. *Norrøne tekster i utval*, s. 100–108, 116–124.*

Folkedikting

Folkeviser:

”Draumkvede”, restituert tekst: Moltke Moes restitusjon

”Draumkvede”, restituert tekst: Oppskrift etter Maren Ramskeid, i Sejersted og Vassenden: *Lyrikk. En håndbok* (2011).

”Margjit og Targjei Risvollo”, i *Lyrikk. En håndbok*.

Stev:

”Frøde-stev” 1, 3 og 4.

<https://www.nb.no/items/faad6ef136ff3bf174697f667f6926df?page=61>

”Elskhug-stev” 1–4.

<https://www.nb.no/items/faad6ef136ff3bf174697f667f6926df?page=99>

Eventyr: ”Hvidebjørn Kong Valemon” (AT 452)*, ”Præsten og klokkeren” (AT 922)*

Sagn: ”En gammeldags juleaften”*

Lyrikk

Dorthe Engelbretsdatter: “Afften Psalme” (1678) (3 s.), i *Lyrikk. En håndbok*.

Thomas Kingo: “Keed af Verden, og Kier ad Himmelen” (1681) (4 s.)

http://adl.dk/solr_documents/kingo09val-workid82769.pdf (fra http://adl.dk/solr_documents/kingo09val)

Petter Dass: Frå *Herrens Bøn, Fader Vor*: “Den Anden Sang: Helliget vorde dit Navn”. (“Herre Gud, dit dyre Navn og Ære”) (1715) (3 s.), i *Lyrikk. En håndbok*

H.A. Brorson: “I skal finde et spædt Barn” (“Mit Hierte altid vancker”) (1732) (3,5 s.)

http://adl.dk/solr_documents/brorson01-workid65513.pdf (fra http://adl.dk/solr_documents/brorson01)

Christian Braunmann Tullin: “Majdagen” (1758) (13 s.) I *Lyrikk. En håndbok*

Carl Michael Bellman: Nr. 82 (1790) (3,5 s.)
 Johan Herman Wessel: "Vaaren" (1774) (2 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Johannes Ewald: Eitt dikt. "Rungsteds Lyksaligheder" (1775) (3 s.)
http://adl.dk/solr_documents/ewald02dkval-workid61382.pdf (fra
http://adl.dk/solr_documents/ewald02dkval)
 Edvard Storm: "Heimreise fraa Sætern" (1802) (1 s.)
<https://www.nb.no/items/b427ac7ff13996ab53f7689d29cc3013?page=81>
 Adam Oehlenschläger: "Guldhornene" (1803) (6,5 s.)
http://adl.dk/solr_documents/oehl01val-workid58770.pdf (fra
http://adl.dk/solr_documents/oehl01val)
 Erik Johan Stagnelius: "Till Förruttnelsen" (seinast 1818) (1 s.)
 Henrik Wergeland: "Pigen paa Anatomikammeret" (1837) (1 s.), "Den første Omfavelse" (1838) (2 s.), "Til en Gran" (2 s.). I *Lyrikk. En håndbok*
 Johan S. Welhaven: "Den Salige" (1 s.), "Lokkende Toner" (1860) (1 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Nikolai F.S. Grundtvig: "I Kveld blev der banket paa Helvedes Port" (1837) (1 s.)
http://adl.dk/solr_documents/grundtvig11val-workid129746.pdf (fra
http://adl.dk/solr_documents/grundtvig11val)
 Aasmund O. Vinje: "Ved Rundarne" (1860) (1 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Magdalene Thoresen: "Jeg har søgt" (1860) (2 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Ivar Aasen: "Nordmannen" (1863) (2 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Henrik Ibsen: "Borte" (1871) (1 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 J. P. Jacobsen: "Arabesk. Til en Haandtegnning af Michel Angelo" (1874) (4 s.)
http://adl.dk/solr_documents/jacob04val-workid66439.pdf (fra
http://adl.dk/solr_documents/jacob04val)
 Bjørnstjerne Bjørnson: "Salme II" (1880) (2 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Arne Garborg: "Ved Soleglad" (1895) (2 s.) I *Lyrikk. En håndbok*
 Sigbjørn Obstfelder: "Jeg ser" (1893) (1 s.)
<https://www.nb.no/items/155422348a5a997f7f3c6b97fcdacbfd?page=17>

Til saman: 60 sider.

Dramatikk

Ludvig Holberg: *Erasmus Montanus* (1721/1731)
 Henrik Ibsen: *Peer Gynt* (1867), *Gengangere* (1881)
 August Strindberg: *Fadren* (1887)

Epikk

a) Romanar

Norske romanar:
 Camilla Collett: *Amtmandens Døtre* (1854–55)
 Bjørnstjerne Bjørnson: *Synnøve Solbakken* (1857)
 Amalie Skram: *Sjur Gabriel* (1887)
 Arne Garborg: *Bondestudentar* (1883)
 Knut Hamsun: *Sult* (1890)

Ein dansk roman: J.P. Jacobsen: *Niels Lyhne* (1880)

Ein svensk roman: Victoria Benedictsson: *Pengar* (1885)

b) Kortprosa

Maurits Hansen: "Luren" (1819)

St. St. Blicher: "De tre Helligaftener" (1841)*

H.C. Andersen: "Dynd-Kongens Datter", "Fyrtøjet"*

Jonas Lie: "Andværs-Skarven", frå *Trold. En Tylft Eventyr* (1891).

<https://www.nb.no/items/f0857e2d8f1dac6beafddd9424b28b27?page=71>

J.P. Jacobsen: "Mogens" (1872) http://adl.dk/solr_documents/jacobjp08val-workid65366.pdf (fra http://adl.dk/solr_documents/jacobjp08val)

Alexander Kielland: "Karen" (1882)

<https://www.nb.no/items/e858cc0572ce0bb9018fe005ed1d277b?page=77>

Victoria Benedictsson: Tekstutdrag frå *Från Skåne* (1884): "En omvändelsehistoria", "kritik", "Giftermål på besparing"*

Herman Bang: "Irene Holm" (1890)*

Hans E. Kinck: "Felen i vilde skogen" (1895)

<https://www.nb.no/items/e2f8af95f543e481a8f10d4cc36c9973?page=5>

Sakprosa

Essay:

Ludvig Holberg: Essay frå *Moralske Tanker* (1744) og *Epistler* (1748–54): Libr. I:

Epigram 86: "Store og prægtige løfter" (3 s.)

[http://holbergsskrifter.no/holberg-](http://holbergsskrifter.no/holberg-public/view?docId=MoralskeTanker%2FMTkr.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap10)

[public/view?docId=MoralskeTanker%2FMTkr.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap10](http://holbergsskrifter.no/holberg-public/view?docId=MoralskeTanker%2FMTkr.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap10)

Epistola LX: "Apologi for Fanden" (3 s.) [http://holbergsskrifter.no/holberg-](http://holbergsskrifter.no/holberg-public/view?docId=epistler%2FEpTom1.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap60)

[public/view?docId=epistler%2FEpTom1.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap60](http://holbergsskrifter.no/holberg-public/view?docId=epistler%2FEpTom1.page&toc.depth=1&brand=&chunk.id=bd1chap60)

Aasmund Olavsson Vinje: Frå *Ferdaminni fraa Sumaren 1860*, v. Reidar Djupedal, Bergen 1975: Innleiinga [utan tittel] (4 s.), "Grauten paa Grut" (4 s.)*

Tale:

Bjørnstjerne Bjørnson: Frå Francis Bull: *Norske Taler og Brev*, Oslo 1977: "Om at være i Sandhed" (1877) (5 s.), "Tale ved Afsløringen af Wergelandsstøtten, 17. mai 1881" (1881) (5.5 s.)*

Brev:

Camilla (Wergeland) Collett: Frå *Breve fra ungdomsaarene*, utg. v. Leiv Amundsen, Oslo 1930, s. 131-34 (3 s.)*

Alexander L. Kielland: Frå *Brev 1896-1906 I-IV*, b. II, s. 53-54 (2 s.)*

Henrik Ibsen: Frå *Georg og Edv. Brandes' Brevveksling med Bjørnson, Ibsen, Kielland, Elster, Garborg, Lie*, b. 1, s. 239-42 (3 s.)*

2. Litteraturhistorie

Norsk litteraturhistorie

Eitt av desse verka:

Bjarne Fidjestøl m.fl.: *Norsk litteratur i tusen år. Teksthistoriske linjer* (1994/1996).

Per Thomas Andersen: *Norsk litteraturhistorie* (2013).

Dansk litteraturhistorie

Frå Lise Busk Jensen m.fl.: *Dannelse, folkelighed, individualisme 1848–1900*, Kbh. 1985. (= *Dansk litteraturhistorie*, b. 6): ”H.C. Andersen”, s. 56–73 (18 s.)*

Frå Håkon Stangerup og F.J. Billeskov Jansen: *Dansk litteraturhistorie*, b. 3: *Fra Georg Brandes til Johannes V. Jensen*, Kbh. 1966: ”J.P. Jacobsen”, s. 58-95 (39 s.)*

Svensk litteraturhistorie

Frå Elisabeth Møller Jensen (red.): *Nordisk kvindelitteraturhistorie*, b. 2: *Faderhuset*, Kbh. 1993: ”Jeg vil skrive om kvinder. Om Victoria Benedictsson”, s. 528-539 (12 s.)*

Frå Lars Lönnroth og Sven Delblanc (red.): *Den Svenska Litteraturen*, b. 2: *Genombrottstiden* [1988], Sth. 1999: ”Strindberg och genombrottstiden”, s. 220-248 (29 s.)*

3. Litteraturteori

Sjangerteori, eldre sakprosa:

Jørgen Fafner: *Retorik. Klassisk og moderne* [1977], 9. rev. oppl. 2005: Kap. 1, s. 14–49 og kap. 4, s. 118–120.

Jørgen Fafner: *Tanke og tale. Den retoriske tradition i Vesteuropa* (1982), s. 150-157.*

Georg Johannesen: ”Holberg og Essayet”, i Kjell Heggelund (red.): *Essays* (1977).
<https://www.nb.no/items/bde74eb50b4d049ece6cb4860939a732?page=111&searchText=johannesen%20holberg%20og%20essayet>

Litteraturhistoriografi

Per Meldahl: ”En tradisjon blir konstituert: Nasjonalromantikkens litteraturhistorier” (1983)*

Asbjørn Aarseth: ”Periodisering i de estetiske disiplinene” (1990)*

David Perkins: *Litteraturhistorie – en aktuell diskussion* (1992)*

Stilhistorie og epokelære

Preben Meulengracht Sørensen: ”Den norrøne litteratur og virkeligheden” (1989/2000)*

Willy Dahl: *Stil og struktur* (1995) s. 78–152*

Litterær analyse og tolking

Anders Olsson: ”Intertextualitet, komparasjon och reception” (1998)*

Kjeldetekster

Herman Bang: ”Realisme og Realister” (1880)*

Sigbjørn Obstfelder: ”Jeg-formen i litteraturen” (1900)*

TEKSTUTGÅVER

Anbefalte antologiar

Lyrikk: Jørgen Magnus Sejersted og Eirik Vassenden (red.): *Lyrikk. En håndbok*. Oslo: Spartacus 2011. (Det meste av pensumet i lyrikk på norsk er dekt i denne antologien)

Kortprosa: Steinar Gimnes og Jorunn Hareide (red.): *Norske tekster. Prosa*. (2009)

Sakprosa: Ottar Grepstad (red.): *Norske tekster. Sakprosa* (1999).

Litterær analyse

Anbefalt lesing (ikkje obligatorisk pensum):

Gullestad, Hamm, Sejersted, Tjønneland og Vassenden 2017: *Dei litterære sjangrane. Ei innføring i litterær analyse*. Oslo: Samlaget.

Kompendium

Universitetet i Bergen har gått over til elektroniske kompendium. Sjå litteraturkiosken.app.uib.no for å finne aktuelle tekster til dette emnet. Tekstar i pensumlista merka med * kan kjøpast på litteraturkiosken.

Heile verk

Heile pensumverk må som hovudregel kjøpast eller lånast av studentane. Det gjeld både primær- og sekundærlitteratur.

Språkform

Heile tekstpensum skal som hovudregel lesast i original språkform. Det skal t.d. ikkje nyttast omsette versjonar av dansk og svensk litteratur, heller ikkje moderniserte versjonar av eldre norsk litteratur.